

I slutningen af maj 2014 blev general Abdul Fatah Saeed Hussein Khalil al-Sisi valgt som Ægyptens nye præsident med overvældende flertal, hvilket havde ligget i kortene siden den brutale rydning af Midan Rabaa al-Adawiya i Cairos udkant i sensommeren 2013. Om præsident Sisi kan genoprette ro i det uroplagede land vil vise sig, ligesom det også kan diskuteres, om Ægypten reelt set er kommet meget videre demokratisk set siden de mere optimistiske dage under Januarrevolutionen i 2011. Det danske udenrigsministerium har siden sidst "åbnet og lukket" dele af Ægypten for danske

rejsende op til flere gange, men i skrivende stund kan langt de fleste rejser til Ægypten gennemføres. Der opstår stadig – ofte voldsom – uro visse steder i landet, men ikke på steder, hvortil der typisk kommer turister. Gravrovvere og andre lokale opportuniste har desværre stadig relativt frit spil i hele landet, men den nyudnævnte antikvitetminister Mamdouh al-Damaty vil slå hårdt ned på bl.a. gravrovveri. Antikvitetministeren, hvis ministerium nu kaldes Ministry of Antiquities and Heritage og forkortes MAH, vil også arbejde tættere sammen end hidtil med bl.a. turistministeriet og kulturministe-

riet. Allerede nu er man i gang med en større oprydning på Giza-plateauet, der skal sikre ikke blot monumenterne, men også besøgende på plateauet. Blandt andet er vejene, der forbinder de tre store pyramider med hinanden og sfinksen blevet renoverede og sælgere, kameldrivere og andre handlende skal registreres, så de kan findes igen, hvis de generer turisterne. Mamdouh al-Damaty har desuden lovet, at han vil færdiggøre flere andre projekter, der har ligget stille i årevis. Mange arkæologiske ekspeditioner har også kunnet gennemføre deres sæson uden problemer.

FUND & FORSKNING

Kom el-Ahmar

Hellenistisk-romersk by fundet

I Kom el-Ahmar i Deltaet har Cristina Mondin, Giorgia Marchion og Mohammed Kenawi fundet resterne af en hellenistisk-romersk by, som giver en endnu bedre forståelse for byer fra denne periode. Opdagelsen kompletterer det, vi allerede ved fra lignende lokaliteter (alle i Deltaet) som Athribis, Bubastis og Tell Timai (nær byen Mansoura). I Kom el-Ahmar blev der fundet rester af både administrative og religiøse bygninger, huse og industriområder. Lokaliteten er muligvis lig med oldtidens Metelis, men denne teori er endnu ikke bevist.

'Nile Currents', *Kmt* 25/3 2014, s. 4.

Sakkara

Tempelsangerindens grav

Alain Zivie og hans hold fra MAFB (Mission Archéologique Française du Bubasteion) har i området omkring

Maias grav i Sakkara fundet tre træsarkofager, der tilhørte tempelsangerinden Taekht. Sarkofagerne skal formentlig dateres til 18. dynasti, Tutankhamons regeringstid. Den ene af dem (den yderste) var ødelagt, men de to øvrige var velbevarede med dekorationer, der stadig så overraskende friske ud. Inde i

kisterne lå to nakkestøtter af træ og et rektangulært skrin med indlæg af elfenben eller ben. Inde i skrinet lå en ske med gazelleformet skaft, to kohl-beholdere, fajanceperler og en udjat-amulet, også i fajance.

'Nile Currents', *Kmt* 25/3 2014, s. 5.

<http://luxortimesmagazine.blogspot.dk/2014/05/third-intermediate-period-chantress.html>

Foto LM sept. 2011

Som Imhotep byggede den

Det er ikke kun arkæologiske ekspeditioner, der har deres daglige gang i Sak-kara. Al Shurbagy – et firma, der er specialiseret i restaurering – har siden 2006 arbejdet på at restaurere Djosers trinpyramide. På grund af pengemangel blev projektet sat i bero i 2013, men genoptaget i 2014.

I september 2014 lød der pludselig et ramaskrig fra arkæologer, ægyptologer og andre fagfolk fra både Ægypten og resten af verden. Pyramiden var ødelagt og dens underjordiske kamre ved at styrte sammen. Antikvitetsministeren inviterede resolut journalister til stedet og viste dem, at pyramiden ikke var ødelagt og i øvrigt ikke var i fare for at blive det. Han udtalte, at restaureringsprocessen skred frem helt som planlagt. Han bad desuden journalisterne om at lade være med at sprede rygter om det modsatte.

Konservator Marwa el-Zeiny, der er specialist i at konservere genstande fra oldtiden, er dog af en anden opfattelse. Hun mener ikke, at Al Shurbagy har nogen form for erfaring med denne type projekter, og hun har skarpt kritiseret det arbejde, de allerede har lavet. Hun mener f.eks. at der er en kæmpe visuel forskel på den restaurerede del af pyramiden og resten af den, og at den restaurerede del ganske enkelt ligner en

helt ny pyramide. Dette er imod alle internationale normer, har hun udtalt, mens projektlederen Michel Farid Ghobrial blot har haft skuldertræk tilovers for hendes kritik. Han har tværtimod sagt, at det arbejde, der indtil videre er udført, har givet pyramiden det udseende som den havde, da den blev bygget.

Amir Gamal og Ahmed Shehab, aktivister i NGO'er i Ægypten, har også skarpt kritiseret restaureringen, der ifølge dem på ingen måde lever op til internationale regler. Begge håber, at der vil blive fremlagt en teknisk rapport snarest, og at UNESCO vil bese restaureringen med egne øjne.

Umiddelbart ser det ud som om, at man nærmest har fjernet det nederste trin på pyramiden!

<http://english.ahram.org.eg/NewsContent/9/0/110952/Heritage/Egypt-denies-claims-oldest-pyramid-damaged-in-rest.aspx>

Lagt på nettet 16. september 2014.

<http://archaeologynewsnetwork.blogspot.dk/2014/09/restoration-of-step-pyramid-restarts.html>

Lagt på nettet 13. september 2014.

Ramessidegrave genfundet

Ola el-Aguizy, der leder Cairo University's udgravninger syd for Unas' processionsvej, har sammen med sit hold gen-

fundet en ramessidegrav, der tilhørte en mand ved navn Paser. Graven ligger tæt på en anden grav, som samme ekspedition genfandt i 2010, general Ptahmes' grav. Paser, der var udstationeret som ambassadør flere steder i Nærorienten i sin levetid, var også chef for de kongelige arkiver. Gravens arkitektur viser elementer fra den typiske tempelformede gravtype fra Ny Rige med pylon, søjlehal, peristylgård med gravskakt og et kapel med tre kamre. Over kapellet var der bygget en lille, stejl pyramide. Graven blev aldrig færdiggjort, men har alligevel en del fint udførte relieffer og malet dekoration. Scenerne viser bl.a. begravelsen med transport af sarkofagen og genstande til brug i det hinsides, herunder en statue af den døde. Der er også grædekoner afbildet samt domsscenen, der kulminerer med, at Osiris og Vestens gudinde byder den døde Paser velkommen i det hinsides. Graven er blevet plyndret allerede i oldtiden, og der blev kun fundet rester af ushabti-figurer og keramik. Både denne grav og general Ptahmes' grav ved siden af blev dokumenteret allerede under de store ekspeditioner i det 19. århundrede, hvilket er heldigt, for en del scener er for længst forsvundet, bl.a. en ganske fin jagtscene. Tidlige rejsende har også skåret dele af grave-nes udsmykning ud, og de befinder sig i

museer i Ægypten, Europa og USA.
'Nile Currents', *Kmt* 25/3 2014, s. 6.

Karnak

Studiesæson i Mut-templet

Betsy Bryan og hendes hold har i den forgangne sæson arbejdet rundt om Mut-templet med at studere og organisere de genstande, som man har fundet i tidligere sæsoner. Alle små fund er blevet ført ind i en database, mens keramikken er registreret og studeret. Alle genstande er fotograferet og tegnet. Man påbegyndte også undersøgelser af både menneske- og dyreknoget fundet på området. Holdet færdiggjorde desuden udgravningen af en række grave på stedet.

'Nile Currents', *Kmt* 25/3 2014, s. 6.

Gebel el-Silsila

Maria Nilsson fra universitetet i Lund og hendes hold fortsatte deres arbejde med at dokumentere stenbruddene og deres omgivelser i Gebel el-Silsila (syd for Luxor). I løbet af sæsonen fokuserede holdet især på graffiti fra Mellemste Rige og keramiske og geologiske analyser. Man opdagede bl.a. otte nye steder med forhistoriske helleristninger. I 2013 blev der fundet 52 steder. Der blev også fundet kartoucher fra Sesostri III's regeringstid samt Sesostri III's vesir Senmonths navnetræk. Hertil kommer en lang række ekspeditionsgraffiti fra 11. dynasti. Gennem keramiske analyser kunne man konstatere, at keramikken stammede fra perioden Mellemste Rige til romersk tid med en overvægt af materiale fra ramessidetiden. Herudover opdagede holdet rester af et lille romersk fort, en vej og

Den hængende kirke. Foto Louise Alkjær.

en bro i forbindelse med fortet samt en arbejderlandsby fra Ny Rige (efter Amarna-perioden).

'Nile Currents', *Kmt* 25/3 2014, s. 7.

Se også <http://www.arce.org/news/2013/08/u117/the-gebel-el-silsila-survey-project-two-seasons> og <http://gebelelsilsilaepigraphicsurveyproject.blogspot.dk/>

Den Hængende Kirke

Efter at have været under restaurering i 16 år er Den Hængende Kirke, en af Ægyptens ældste kirker, endelig klar til igen at modtage kirkegængere og turister, uden at der er fare for nedstyrtning m.v. Den ligger tæt på andre seværdigheder som Det Koptiske Museum, Ben Ezra-synagogen, Amr Ibn al-As moskeen og adskillige andre gamle kirker.

Man har brugt mere end 100 mio. ægyptiske pund på at konsolidere og

restaurere kirken, der oprindeligt stammer fra det 4. århundrede. Kirken ligger i et meget befolkningstæt område med ekstrem forurening, højt grundvand, høj luftfugtighed og har tillige døjet med et mere end 100 år gammelt lækkende kloaksystem. Under jordskælvet i Cairo i 1992 revnede kirkens vægge og fundamenter. Men nu er kirkens og det nærliggende Babylon-forts fundamenter styrket og konsolideret, mursten er rensede og afsaltede, og ikoner og andre dekorationer er blevet restaureret. Besøgende skal heller ikke længere famle sig frem i svedigt halvmørke, idet der er opsat moderne lys- og ventilationssystemer. <http://english.ahram.org.eg/NewsContent/9/0/112781/Heritage/0/Egypt's-Hanging-Church-officially-inaugurated-Satur.aspx> Lagt på nettet 11. oktober 2014.

Nye og gamle projekter

Antikvitetsministeren, Mamdouh al-Damaty, har haft travlt siden han blev udnævnt til minister i sommeren 2014. Nye projekter tager form hurtigere end man kan nå at følge med, andre projekter sættes i gang igen, og flere museer og seværdigheder, der har været lukket eller delvis lukket længe, åbner nu igen.

Flere gæster til Meidum

Ministeren har netop iværksat et projekt, der skal bringe flere turister til Meidum (ved Beni Suef i Mellemægypten, ca. 100 km syd for Cairo). Stedet skal gøres langt mere attraktivt og turistvenligt end det fremstår nu, hvor kun specielt interesserede besøger stedet. Nu skal der installeres et lys- og lydshow, og der skal bygges en mur rundt om pyramiden. Det er også planen, at der skal anlægges et besøgscenter med boghandel, museumsbutik og café.

I Ehnasia (også ved Beni Suef) har ministeren givet grønt lys for, at der kan foretages nye udgravninger, og at der iværksættes et restaureringsprojekt for at beskytte fundamenterne i et tempel bygget af Ramesses II mod stigende grundvand.

<http://thecairopost.com/news/127214/travel-antiquities/antiquities-minister-launches-meidum-pyramid-rehabilitation-project>
Lagt på nettet 17. oktober 2014.

Salg stoppet i tide

Da det Londonbaserede auktionshus Bonhams i efteråret 2014 satte en samling på 36 genstande fra det gamle Ægypten til salg, trådte Ali Ahmed til med det samme. Ahmed, der er chef for den afdeling af MAH (Ministry of Antiquities and Heritage), som bl.a. beskæftiger sig med at lokalisere stjalne genstande, gik sammen med flere andre internationale instanser for at forhindre, at samlingen blev solgt til en privat samler. I stedet lykkedes det Metropolitan i New York at erhverve dem alle for en ikke oplyst sum.

Samlingen, der ikke stammer fra en nyere udgravning, er fra ca. 1900 f. Kr. og blev, sammen med andre genstande, udgravet af Petrie tidligt i 1900-tallet i en grav i Harageh, Fayum. I 1914 forærede Petrie samlingen til St. Louis Society of the Archaeological Institute of America, der havde sponsoreret hans udgravninger. Instituttet ville angiveligt sælge genstandene, da det var for dyrt at betale den årlige sum på \$2,000 for at få dem opbevaret.

<http://thecairopost.com/news/127183/travel-antiquities/metropolitan-museum-of-art-rescues-36-egyptian-artifacts-from-auction>

Lagt på nettet 16. oktober 2014.

<http://www.ial.uk.com/news/egyptian-treasure-withdrawn-from-auction/>
Lagt på nettet 2. oktober 2014.

Sekhemka under hammeren

Det lykkedes til gengæld ikke at standse salget af en ægyptisk skulptur trods massive protester både lokalt og internationalt. Aktivister forsøgte at få statuen leveret tilbage til Ægypten, og den ægyptiske ambassadør i England, Ashraf el-Kholy, udtalte, at salget var en hån mod ægyptisk arkæologi og kulturelt ejerskab. Skulpturen opnåede hammerslag på næsten £16 mio. ved Christie's auktioner i juli 2014. Statuen, der havde været i Northampton Museums varetægt siden 1880, hvor de mod-

Ill. fra nettet

tog den som gave, forestiller skriveren Sekhemka og hans hustru. Den er fra Gamle Rige og er formentlig fundet i Sakkara. Den har ikke været udstillet de sidste fire år. Den har aldrig været et centralt element på museet, og ingen har efterspurgt den, forklarer David Mackintosh, leder af Northampton Borough Council, der satte statuen til salg for at skaffe midler til at udvide museet. Museet risikerer sanktioner på grund af salget, og det er ikke afsløret, hvem der købte statuen.

http://www.christies.com/presscenter/pdf/2014/RELEASE_SEKHEMKA_christies_Exceptional_Sale_July.pdf
Lagt på nettet 28. april 2014.
<http://www.bbc.com/news/uk-england-northamptonshire-28257714>
Lagt nettet 10. juli 2014.

Foto Rosella Lorenzi
news.discovery.com
23. maj 2014.

Kenamuns mumie genfundet?

I den thebanske nekropol ligger en fornem grav (TT 93, ikke åben for turister), der tilhørte Kenamun. Han var Amenhotep II's øverste forvalter, ja han var endda kongens fosterbroder, hvilket traditionelt gav adgang til de højeste embeder i administrationen. Hans mor, Amenemopet, var kongens barnepige, mens han var lille. Kenamuns grav med dens smukke vægmalerier er udgivet af N. de G. Davies i den pompøse serie fra Metropolitan Museum i New York. Kisten, en sort antropoid kiste med gule hieroglyffer og indskriften "gudens fader Kenamun", var tidligere kommet til museet i Firenze, hvor den dog ikke blev udstillet. Mumien var forsvundet. Marilina Betrò fra universitet i Pisa mener dog at være kommet på sporet af den. Et kloster fra det 14. årh. i landsbyen Calci nær Pisa rummer et meget gammelt naturhistorisk museum. Her fandt Betrò et skelet i en papkasse. På kraniet var der en indskrift i blæk, der sagde, at mumien var en af dem, Rosellini, hendes forgænger på universitetet i Pisa, havde hjembragt fra Ægypten efter hans fælles ekspedition med Champollion til Ægypten i 1829. En liste over de genstande, han havde med hjem, både fundne og købte, er for nyligt dukket op, og den omfatter en beskrivelse af 11 mumier. Syv af dem befinder sig i Firenze, tre er inkomplette, og den sidstes skæbne var ukendt. Betrò mener, at det er den, der lå i papkassen i Calci. Fra 12. april til

29. juli var den udstillet i Calci (katalog foreligger). (LM)

Lagt på Facebook 28. maj 2014 med link til <http://news.discovery.com/history/ancient-egypt/long-lost-mummy-of-pharaohs-foster-brother-found-140523.htm>

Om kisten: https://www.academia.edu/8656360/Firenze_inv_nr_9477_the_coffin_of_Qenamun_TT93_

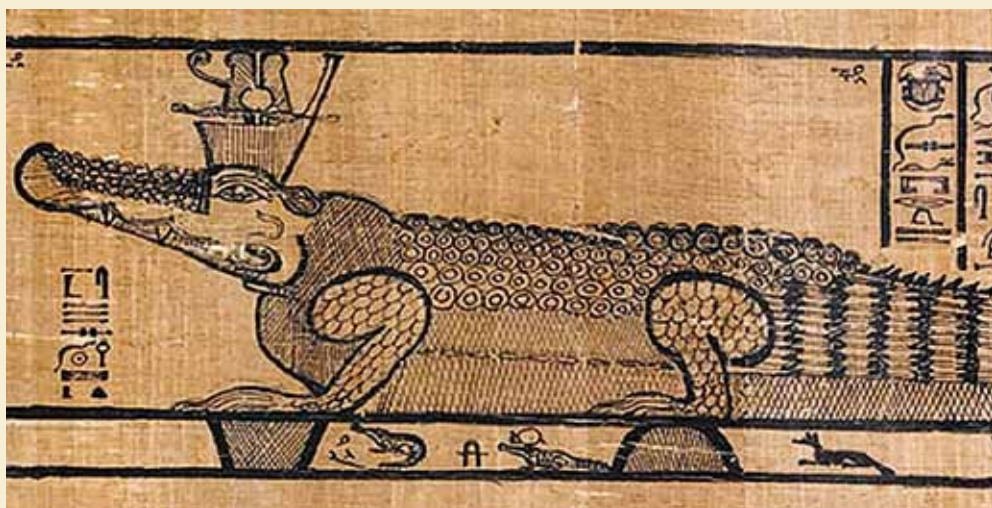
Ny skabelsesberetning

I princippet havde hver af de ægyptiske provinser sin egen skabelsesberetning, hvor lokalguden spillede den vigtige hovedrolle. Nogle var og er mere kendte end andre: Heliopolis (Atum); Memfis (Ptah); Hermopolis (Thot); Theben (Amon-Ra); Esna (Khnum). I

forbindelse med udstillinger i 2013 i Walters Art Museum i USA og i foråret 2014 i Roemer-Pelizäus Museum i Hildesheim og Reiss-Engelhorn Museum Mannheim oplyser en ny publikation os om scenariet i Fayum og ritualerne omkring fejringen: om natten dykker solguden ned i Fayum-søen, hvor han manifesterer sig som en krokodille for næste morgen at dukke op igen som det lille solbarn. Denne beretning, nedfældet på en 6 m lang rulle i det 2. årh. f.Kr., er nok den sidste i Ægypten. I denne sø fandt skabelsen sted. Det er verdens centrum, og der hvor dens fornyelse foregår. (LM)

Udstillingskatalog: Horst Beinlich, Regine Schulz, Alfried Wiczorek (red.),

Ill. fra www.presse.uni-wuerzburg.de

Die Entstehung der Welt. Schöpfungsmythen aus dem Alten Ägypten nach dem Buch vom Fayum, J. H. Röll Verlag, Dettelbach 2014. €39.90 (den engelske udgave koster €10 mere, hvori- mod den koster €10 mindre her: <http://www.luxor-shop.de/detail/index/sArticle/432>)

Publikation: Horst Beinlich, *Der Mythos in seiner Landschaft – das ägyptische "Buch vom Fayum"*, I-II, Dettelbach 2014

Vol. 1: *Die hieroglyphischen Texte*. Indb. og kasette m. 33 plancher og leporello (foldebog). €249

Vol. 2: *Die hieratischen Texte*. €139 http://www.presse.uni-wuerzburg.de/einblick/single_special/artikel/der-krokod/

Sykomorekvist (www.damals.de)

Gamle blomster genfundet

I 1881 blev cachetten i Deir el-Bahari med kongelige og præsters mumier opdaget. Ud over de mange prægtige sarkofager lå der velbevarede rester af buketter og guirlander. Lykkeligvis var botanikeren og etnografen Georg Schweinfurth (1836-1925) på det tidspunkt bosat i Cairo (hvor han bl.a. grundlagde det geografiske selskab, nu Egyptian Geographic Society Museum, 109 el- Qasr el-Eini St. i Garden City). Han præparerede og indrammede disse fund og sendte eksemplarer til museer i bl.a. Cairo, Paris, London og Berlin. 16 rammer kom også til Zürich, hvor de blev arkiveret – og glemt. Under en

nyindretning af det tidligere botaniske museum på universitetet dukkede de op i et depot, og de blev hurtigt identificeret af Christiane Jacquat, specialist i arkæobotanik. Det blev inspirationen til en større udstilling om blomsternes rolle i det gamle Ægypten: "Blumenreich. Wiedergeburt in Pharaonengräbern" i Antikenmuseum i Basel, der kan ses indtil 1. februar 2015. Udstillingen rummer ud over Schweinfurths herbarierammer en rekonstruktion af Sennedjems grav med den fine scene med sivmarkerne i det hinsides samt mange blomsterrelaterede genstande. (LM)

Perlen fra Ølby, Nationalmuseet B2209. Foto Arnold Mikkelsen, Nationalmuseet.

Ægypten og Danmark omkring 1300 f.Kr.

At der var kontakt mellem Danmark og Mellemøsten i vikingetiden er en kendt sag (se f.eks. guldmønten omtalt i 'Siden sidst', *Papyrus* 34, 2014/1). Nu kan tråden trækkes endnu længere tilbage. Jeanette Varberg, forhistorisk arkæolog ved Moesgård Museum, har identificeret perler med eksotisk baggrund i dansk udgravningskontekst. Det drejer sig om fund gjort flere steder i landet, i alt 293 stk. For nylig er i alt 23 perler blevet nærmere undersøgt på et laboratorium i Orléans i Frankrig. Den anvendte metode, der er en variant af plasma-massespektrometri, gør det muligt at aflæse glassets kemiske sammensætning. Dette sammenlignes med en omfattende database, der rummer resultater fra undersøgelser af andre fund. Tilstedeværelsen af særlige sporstoffer gør, at eksperterne kan fortolke komponenterne ret præcist og endda sige, hvor er der fundet noget lignende, og hvor er der levn af råmaterialer og måske endda produktionsværksteder.

Undersøgelsen af de udvalgte danske perler pegede på, at 21 af dem var relaterede til Nuzi i Mesopotamien. Den

ene af de to resterende perler er lidt mørkere end den anden. De blev fundet i to forskellige grave, den ene i Hesselager, udgravet i 1878-81, den anden i Ølby, udgravet i 1880. Kvinderne i de to kister blev gravsat mellem 1400 og 1300 f.Kr. De to perler er af glas med en sådan sammensætning, at "det blev klart, at glasset i de to perler måtte stamme fra Egypten", og at "det er overvejende sandsynligt, at glasset er produceret i enten Malkata eller Amarna". Endvidere siges det, at "det er en fascinerende tanke, at glasperlerne... kan være fremstillet i de samme værksteder som den egyptiske konges (Tutankhamons) berømte guldmaske."

Inden man konkluderer, at perlerne har en fortid i Akhenatons by eller for den sags skyld i hans fars omkring 300 km mod syd, er det vigtigt at huske, at der dog blev importeret glasmasse til Ægypten, som det fremgår af breve til Amenhotep III fundet i el-Amarna (EA 148, 235, 314, 323, 327, 331). Nyere undersøgelser foretaget af Paul Nicholson tyder på, at råglas i hvert fald blev forarbejdet der. Hvorvidt det også blev fremstillet der, diskuteres stadig. Det er også omkring denne tid, at et skib med

varer fra det østlige Middelhav sank i havet ved Uluburun sydvest for Tyrkiets kyst. I lasten var der ikke blot koboltblå glasbarrer (af lignende type som rester fundet i el-Amarna), men også en guldring med Nefertitis navn. Alle disse faktorer går op i en højere enhed, for perler er bærbare genstande, der let kan cirkulere over store afstande i handelsmændenes hænder. At de to perler (sammen med de andre 21) er nået helt til Danmark i bronzealderen er den virkelig store nyhed, og de synes i hvert fald at være af samme type glas, som den der forekommer i el-Amarna. Ruten kan være gået via Mykene, hvor der ud over glasperler også blev fundet kakler med Amenhotep III's navn på.

De tre personer involveret i undersøgelsen af de danske perler, Jeanette Varberg, Bernard Gratuze og Flemming Kaul, planlægger at offentliggøre en artikel 'Between Egypt, Mesopotamia and Scandinavia: Late Bronze Age glass beads found in Denmark' i et internationalt tidsskrift i 2015.

Vi kan også gisne om hvilket produkt, der kunne være gået den modsatte vej. Om bord på Uluburun-vraget var der perler efter sigende af rav (forstenet harpiks, der har ligget mindst 30-50 millioner år i havet). Det synes stadig ikke endeligt afklaret, om den substans, der ofte kaldes rav i forbindelse med ægyptiske genstande (primært Tutankhamons), rent faktisk er rav og ikke en harpiks af yngre dato og anden proveniens. Det er en mulighed, men det er ikke endeligt bevist. Baltisk rav er fundet i en grav i Mykene. I Danmark blev

ICE XI Firenze 2015

Efter en pause på syv år er der igen en international ægyptologkongres på programmet (den forrige var på Rhodos i 2008). Den finder sted 23. – 30. august i Firenze. Det er den 11. kongres, der organiseres af International Congress of Egyptology, som man skal være medlem af for at kunne præsentere et indlæg. Abstracts indsendes inden 26. januar 2015 og registrering for deltagelse er inden 31. marts med en senere (dyrere) deadline 30. april. (LM) <http://www.ice11florence.org/>

de to ægyptiske glasperler sat sammen i et armbånd, hvor der netop indgik ravperler. (LM)

Jeanette Varberg, Bernard Gratuze og Flemming Kaul, 'Glasvejen', *Skalk* 5, oktober 2014, s. 20-30.

Artiklen kan også læses her: <http://videnskab.dk/miljo-naturvidenskab/arkaeologisk-sensation-glasperlernes-hemmelighed>

Om glas fra Amarna: Paul T. Nicholson, *Brilliant Things for Akhenaton. The Production of Glass, Vitreous Materials and Pottery at Amarna Site O45*, London 2007 (om analyser se især kap. 5).

Online: https://www.academia.edu/1236775/Brilliant_Things_for_Akhenaton_The_production_of_glass_vitreous_materials_and_pottery_at_Amarna_site_O45.1

Om rav: Paul T. Nicholson og Ian Shaw (red.), *Ancient Egyptian Materials and Technology*, Cambridge 2000, s. 451-454.

PS I Letland, hvor der er stor fokus på baltisk rav, kan der i The Art Museum Riga Bourse i Riga fra 14. november – 25. januar 2015 ses en udstilling med titlen "The Amber of Tutankhamun". En enkelt genstand, efter sigende af rav, fra Tutankhamons grav er med: <http://www.lnmm.lv/lv/lnmm/info/explore/exhibition/2014/ancient-egypt-the-amber-of-tutankhamun/>

ONLINE RESSOURCER

Kreativitet og innovation på Hatshepsuts tid

Oriental Institute i Chicago tilbyder en mængde af deres publikationer gratis online i pdf-format, også helt nye udgivelser. Det nyeste værk i serien Studies in Ancient Oriental Civilization er Creativity and Innovation in the Reign of Hathsepsut, redigeret af José M. Galán, Betsy Bryan og Peter F. Dorman. <http://oi.uchicago.edu/research/publications/studies-ancient-oriental-civilization-saoc>

Digital epigrafi

Det er også Oriental Institute, der står bag den interessante Digital Epigraphy af Krisztián Vértés. Her fortælles bl.a. om nogle af de helt nye teknologier, forskerne tager i brug epigrafisk arbejde i Ægypten. Den kan downloades i pdf-fil, men kan også hentes i iTunes som en iBook. <http://oi.uchicago.edu/research/publications/misc/digital-epigraphy>

Links i massevis

På University of Memphis, Institute of Egyptian Art and Archaeology, har institutassistenterne Andrea Middleton, Brooke Garcia og Robyn Price under Nigel Strudwicks ledelse samlet en meget lang liste over alle de ægyptologiske værker, der pt. kan findes online. Arbejdet er gjort ud fra devisen om, at der i vore dage er uendelige mængder af ægyptologisk materiale tilgængeligt på nettet, men at ingen af de systematiske bibliografier, også online, samtidig linker til det pågældende materiale. Det gør man her, og listen, der indtil videre består af mere end 3.000 links, er en guldgrube af artikler om alt inden for ægyptologi og ægyptisk arkæologi. Skaberne af listen understreger, at den stadig er a "work in progress", og at der derfor kan forekomme fejl og mangler. <http://www.memphis.edu/egypt/onlinebiblio.php>